

# Ukrainos auksas: nuo skitų laikų iki šių dienų

Irena SENULIENĖ

**2008** metų liepos 23–spalio 15 d. Trakų istorijos muziejuje veikė Kanados korporacijos „Tamoikins Museum-Tamoikins Inc.“ paroda „Ukrainos auksas: nuo skitų iki šių dienų“.

„Jau pats parodos pavadinimas atspindi jos esmę. Aplankę parodą, svečiai galės pamatyti mūsų įsitikinimu unikaliausius auksinius papuošalus senovės tautų, kažkada gyvenusių dabartinės Ukrainos pietuose, susipažinti su šiuolaikinių Ukrainos virtuozų juvelyrikos šedevrais, –atidarant parodą džiaugėsi, parodos organizatorius, „Tamoikins Museum-Tamoikins Inc.“ viceprezidentas Mikhail Tamoikin. – Ekspozitai apdrausti daugiau kaip 69 milijonais eurų“.

► „Ukrainos auksas: nuo skitų iki šių dienų“ – naujas Tamoikins Museum projektas, parengtas mokslininkų – menotyrininkų, ekspertų, kolekcionierių kolektyvo, nuolat stebinančio ir džiuginančio lankytojus, – sakė parodos mokslinis konsultantas, fil. m. dr., profesorius, Ukrainos nusipelnęs meno veikėjas Valerij Bitajev.

► Parodos ekspozicija buvo išdėstyta dvejose Trakų salos pilies vakarinių kazematų salėse. Parodos rengėjai pirmojoje salėje eksponavo šiuolaikinių Ukrainos juvelyrų Jurij Belik, Nikolaj ir Zinaida Voznyj, Viačeslav Malejev dirbinius, taip pat originalias juvelyrines kompozicijas, pagal užsakymą pagamintas gamykloje. Šiuolaikiniai dirbiniai buvo sąlyginai padalinti į dvi grupes: vieną grupę sudarė kompozicijos, kuriose be brangiųjų metalų ir akmenų yra įvairių kitų medžiagų (keramikos, medžio, pusbrangių akmenų), kitą – grynai juvelyriniai dirbiniai. Iš viso auksinių dirbinių, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių su pastarųjų dviejų šimtmečių Ukrainos kultūra, parodos salėje buvo 101 eksponatas.

► Antrojoje salėje buvo eksponuojama 340 Antikos valstybių eksponatų. Daugybė dirbinių iš aukso perteikė stepių valdovų

Parodos atidarymas. Juostelę kerpa I. Prokopčiuk, Ukrainos Nepaprastasis ir Įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje, ir V. Poviliūnas, Trakų istorijos muziejaus direktorius

**Ukraine's Gold: Starting from Skits' Times until Nowadays**  
Irena SENULIENĖ

The publication presents the exhibition “Ukraine’s Gold: Starting from Skits’ Times until Nowadays” which was held on 23 July – 15 October year 2008 in Trakai History Museum of Canada’s Corporation “Tamoikins Museum-Tamoikins Inc.” The exhibition visitors could see the unique golden jewellery of the ancient nations, which some time used to reside in Southern part of the contemporary Ukraine, also to get to know the contemporary masterpieces of Ukraine’s masters - virtuoso jewellery. The exposition of the exhibition was placed in two halls of Trakai Island Castle Western Casemates. The exhibition curators in the first hall exposed the works of the contemporary Ukraine’s jewellers Jurij Belik, Nikolaj and Zinaida Voznyj, Viačeslav Malejev, also the original jewellery compositions, which were made after an order to the factory. The second hall exposed 340 Antique states’ exhibits. Numerous gold artefacts presented the art of steppe royal skits and the Sarmatians. Unique skits and the Sarmatian artefacts most often were made from precious metals - silver and gold, some of them decorated relief external trimming and incrustations from glass, precious stones, ornaments and cameos.

skitų ir sarmatų meną. Dvi segės – cikados – rastos archeologinių tyrimų metu, būdingos Europos užkariautojams hunams, V a. sprendusiems viso žemyno likimą. Gotų, palikusių gilų pėdsaką Krymo istorijoje, meninį skonį parodo masivi sidabrinė sagtis su erelio galva. Unikalus rago formos auksinis indas su Dioniso atvaizdu – klasikinis senovės Graikijos juvelyrikos pavyzdys, jau ne kartą eksponuotas parodose.

► Unikalus skitų ir sarmatų dirbiniai pagaminti dažniausiai iš brangiųjų metalų – sidabro ir aukso, kai kurie iš jų dekoruoti reliefine išorine apdaila ir inkrustacijomis iš stiklo, brangakmenių, ornamentais ir kamėjomis. „Atlikti tokių juvelyrinių dirbinių restauravimo darbus buvo labai įdomu, jie iš esmės skyrėsi savo stiliumi, medžiagomis, išsaugojimo lygiu,“ – atidarant parodą pažymėjo Lietuvos dailės muziejaus P. Gudyno Restauravimo centro ekspertė-restauratorė Laima Vedrickienė. Lietuvių restauratorių dėka buvo atkurtas ne tik senovės juvelyrinių dirbinių grožis, bet ir atrasti nauji dirbinių gaminimo technikos būdai.

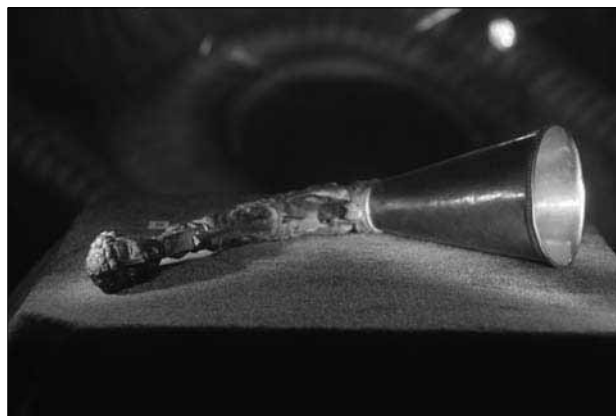
► Tai jau antroji paroda, kurią Trakų istorijos muziejus organizavo bendradarbiaudamas su „Tamoikins Museum-Tamoikins Inc“. Pirmoji paroda veikė Trakų salos pilyje 2007 m. balandžio–rugpjūčio mėn. Joje buvo eksponuoti unikalūs antikvariniai šaltieji ginklai, ikonos ir retos knygos.

► Trakų istorijos muziejus jau ne vienerius metus sėkmingai bendradarbiauja su užsienio muziejais bei privačiais kolekcininkais, siekdamas savo lankytojams pasiūlyti naujas išskirtines kolekcijas. ■

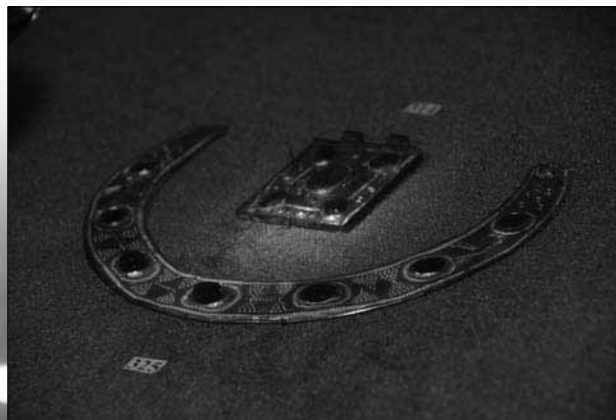
Viktoro Neliubino nuotr.



Skitų gyvatės formos apyrankė, IV a. pr. Kr.



Geriamasis ragas su Dioniso galva, IV a. pr. Kr. Auksas, elektronas



Sarmatų krūtinės papuošalai, I–III a. Auksas, sidabras, karneolis



Kompozicija „Šiuolaikinė Ukrainos valiuta“. Juvelyras J. Belik ir skulptoriai N. ir Z. Voznyj. Ukraina, 2007 m.